

Особливості рівненського правосуддя

— По всій Україні люди звертаються до суду з проханням примусити управління соціалістичної компенсувати кошти, зоконшені на їх дітях у 2007 році, — розповідає юрист Рівненської обласної громадської організації «Комітет виборців України» Микола Глотов, показуючи товсту папку з позовними заявами з аналогічних справ. — Для рівнян розгляд таких позовів ускладнився непорозумінням між міським та адміністративним судами.

Рівнянка Олена Пінчук звернулася до Рівненського міського суду з клопотанням про компенсацію коштів для догляду за дитиною. Правосуддя, в особі судді Наталії Діонісевої, відмовилося розглядати її справу. Причиною відмови стало залучення співвідповідачем у справі Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства фінансів України та Державного казначейства.

Микола Глотов пояснює, що районні управління соціалістичної підпорядковуються райдержадміністраціям. Це зобов'язує мешканців звертатися на пряму до Рівненського окружного адміністративного суду. У Рівному таке управління підпорядковується райдержадміністраціям. Це зобов'язує мешканців звертатися на пряму до Рівненського окружного адміністративного суду. У Рівному таке управління підпорядковується райдержадміністраціям. Це зобов'язує мешканців звертатися на пряму до Рівненського окружного адміністративного суду.

— В Україні чітко встановлено, в який суд і з яких скарг треба звертатися, — каже обурений діями міського суду **чоловік пані Олени Сергій Пінчук**. — Стосовно оскарження дій органів місцевого самоврядування треба звертатися до місцевого суду, з оскарження дій виконавчої влади треба звертатися до окружного суду.

Зі слів Миколи Глотова, Кодексом адміністративного судочинства передбачено, що якщо суб'єкти державної влади (в цьому випадку міністерства і Держказначейство — авт.) залучаються як співвідповідачі, то справа має розглядатися в окружному адміністративному суді. Таким чином, подаючи позов до суду, мешканець району готує один пакет документів, а житель Рівного змушений готувати документи для суду, управління праці та соціалістичного захисту, плюс для міністерств і казначейства.

— Мало того, що громадянам недоплачують частину коштів, рівнянам ще й відмовляють у праві захищати свої права в суді, — каже пан Глотов. — Відмовившись розглядати цю категорію справ, міський суд завантажив ними адміністративний, в якому кількість суддів втричі менша, ніж у міському, а відповідно і швидкість розгляду справ зменшується втричі.

Судова міжусобиця

Позицію суддів міського суду не розглядати справи батьків, що вимагають компенсації допомоги на дитину, голова Рівненського окружного адміністративного суду **Василь Шарапа** вважає неправомірною.

— На мою думку, судді безпідставно залучають міністерства до участі в таких справах. Це робиться для того, щоб під таким соусом переправити їх до нас, — каже голова суду.

Зі слів пана Шарапи, 52-ю статтею Кодексу адміністративного судочинства заборонено замінювати відповідача, якщо це тягне за собою зміну підсудності. Коли міський суд залучає співвідповідача міністерства, то адміністративний суд має розглядати такі справи колегіально. Тобто має бути створена колегія з трьох суддів, а в штаті окружного суду їх всього п'ять. Трое суддів окремо можуть розглянути три справи, а натомість змушені розглядати одну.

Василь Шарапа розповів, що кількість позовів про компенсацію соціальних виплат постійно зростає, і судді фізично не встигають їх розглядати. Черга з розгляду справ уже розписана на березень 2009 року.

Голова Рівненського міського суду Петро Денисюк не знайшов часу, щоб прокоментувати, чому міські судді відмовляються розглядати справи про компенсацію соціальних виплат на дітей до трьох років. Секретар голови суду три дні поспіль просила «телефонувати пізніше». Недосяжність головного судді, зі слів секретаря, пояснювалася тим, що: «він на засіданні», «дуже зайнятий», «на зустрічі», «поїхав у справах», «в лікарні на огляді»...

Ситуацію з відмовою суддів розглядати справи про допомогу сім'ям з дітьми погодився прокоментувати **заступник голови Рівненського міського суду Юрій Куцоконь**. Він переконаний, що в цьому випадку варто говорити про окремі позиції суддів. Про те, що його колеги залучають співвідповідача міністерства, він знає, але сам такого, каже, не робить.

— У мене зараз є три чи чотири аналогічних справи. Я не став залучати співвідповідачів. На мою думку, цього не можна робити за законом, — коментує пан Куцоконь. — Я буду розглядати такі справи особисто. Яке рішення я прийму? Не знаю. Головне — один раз добре подумати, виробити свою позицію, яку треба застосовувати з точки зору закону, і далі вже залежно від обставин кожної конкретної справи їх вирішувати.

Суддя Наталія Діонісева, котра відмовилася розглядати позов Олени Пінчук, прокоментувати свою позицію відмовилася:

— Я зараз у нарадчій кімнаті, пишу ухвалу і в мене немає часу з вами спілкуватися.

— А можна вам пізніше зателефонувати?

Стільки в середньому зекономив український уряд на одному працюючому та непрацюючому громадянину, що доглядає за однією дитиною до трьох років

У 2007 році			
	Мав отримати	Отримав	Економія уряду
Непрацюючий громадянин	5 490 гривень	1 214 гривень	4 276 гривень
Працюючий	6 645 гривень	1 536 гривень	5 109 гривень
У 2008 році			
Непрацюючий громадянин	5 640 гривень	1 560 гривень	4 080 гривень
Працюючий	6 816 гривень	1 560 гривень	5 256 гривень

Документи, необхідні для подання судового позову щодо компенсації недоотриманої допомоги громадянами для догляду за дитиною до трьох років

Усі громадяни подають:

- Ксерокопії паспорта та ідентифікаційного коду.
- Копії свідоцтв про народження дитини.
- Позовні заяви.
- Копії довідки з управління праці та соціального захисту населення про фактично нараховану та виплачену допомогу за певний період.
- Обрахунок заборгованості виплати допомоги на дитину до досягнення нею трирічного віку.
- Копії письмової заяви та відповіді управління праці та соціального захисту населення щодо вимоги виплатити вам недонараховану суму допомоги на дитину до досягнення нею трирічного віку за певний період.
- Квитанція про сплату судового збору (3 грн 40 коп. + 1% від вартості позову)

Застраховані особи (працюючі) окрім того подають:

- Наказ з місця роботи про відпустку для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Громадяни, котрі згідно із законодавством мають право на подвійний розмір допомоги, додатково подають:

- Ксерокопії відповідного посвідчення.
- Ксерокопії посвідчення дитини.
- Для чорнобильців — документи за формою 5, 6, 7 або 8.

— Ну не знаю, якщо застанете, дзвоніть. Але я не можу вам ніякої інформації надати у цій справі.

Ще одна суддя Рівненського міського суду **Оксана Крижова**, що перенаправляла справи до адміністративного суду, не знайшла часу надати коментар, зіславшись на зайнятість.

Соцзахист повідомляє...

За словами начальника відділу пільг та соціальних виплат **Головного управління праці та соціального захисту населення Рівненської облдержадміністрації Олександра Юзвака**, станом на перше січня 2008 року в області допомогу на дитину до трьох років отримували 37 тисяч 700 громадян. У Рівному — це 6 тисяч 162 особи. Кількість дітей, на яких нараховували допомогу, не обліковувалася до липня 2008 року.

З першого липня 2008 року регіональні управління почали обліковувати не тільки батьків, що отримують кошти, а й кількість дітей. Станом на перше листопада 2008 року у Рівненській області 38 тисяч 674 сім'ї отримують допомогу на 44 тисячі 154 дитини. У Рівному 6 тисяч 392 сім'ї отримують допомогу на 6 тисяч 686 дітей.

За даними розрахунків, які додаються до судових позовів громадян проти соцзахисту, середній розмір недоплаченої допомоги для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку у 2008 році становить близько двох тисяч гривень. Обмеживши Держбюджетом 2008 року виплату допомоги на дитину до трьох років, уряд (який готував проект бюджету) та нардепи (які його прийняли), тільки на дітях Рівного уже зекономили понад 13 мільйонів 300 тисяч гривень. Для Рівненської області ця сума становитиме близько 88 мільйонів 300 тисяч гривень. Це без враху-

вання додаткових пільг, які передбачені, наприклад, для громадян, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи і мають право на подвійний розмір допомоги.

Якщо припустити, що у 2007 році допомогу нараховували на 37 тисяч 700 рівненських дітей (насправді більше), то за 2007 рік уряд зекономив 75 мільйонів 400 тисяч гривень лише на дітях Рівненської області.

У сумі — за 2007 та 2008 роки урядовці зекономили на дітях Рівненщини понад 163 мільйони гривень.

— Зараз люди у всьому звинувачують регіональне управління, — говорить Ніна Видрак. — Ми готові виплатити ці гроші хоч зараз, але для цього треба, щоб Кабінет Міністрів та Верховна Рада їх передбачили у бюджеті.

Як вирішити проблему

Ні юристам Комітету виборців України, ні працівникам Головного управління праці та соціального захисту населення Рівненської облдержадміністрації не відомо жодного випадку, щоб держава виконала рішення суду і нараховувала людям зекономлені на їхніх дітях кошти.

Зі слів юриста Миколи Глотова, щоб не виконувати рішення місцевих судів, управління подають апеляції до Львівського апеляційного суду. Доки справа перебуває на апеляції, рішення місцевих судів не набирають законної сили, через що люди не можуть отримати гроші. Жодна справа львівськими суддями ще не розглядалася і невідомо, коли їх почнуть розглядати. Попри те, юрист переконаний, що людям необхідно продовжувати відстоювати свої права у судах. На його думку, держава все одно рано чи пізно буде змушена виконати рішення судів. Наскільки швидко? Це залежить від

свідомості громадян і їхнього бажання відстоювати свої права. Чим більше людей не будуть байдужими, тим швидше вдасться подолати беззаконня чиновників.

Юрист Сарненського Центру права **В'ячеслав Горбенко** також занепокоений тим, що Міністерство праці та соціальної політики України затягує з виплатою коштів, подаючи апеляційні позови. На його думку, політики пообіцяли людям те, що не в змозі виконати. Міністерство тягне час, бо немає коштів на виконання рішень судів.

— Якщо рішення Конституційного та місцевих судів так і залишатимуться не виконаними, необхідно звертатися до Європейського суду, — каже пан Горбенко. — Невиконання рішення такого суду не личить державі, і вже є випадок, коли вчителька зі Львова примусила державу виплатити їй передбачені законом кошти.

Заступник начальника відділу пільг та соціальних виплат Головного управління праці та соціального захисту населення Рівненської облдержадміністрації **Ніна Видрак** говорить, що ситуація з виплатами допомоги по всій Україні однакова. Люди масово подають позови до суду і виграють

справи. На її думку, доки кошти на виконання судових рішень не будуть передбачені в законі про бюджет, розраховувати на їх виплату не варто.

Доки чиновники та судді вирішують, чи варто виплачувати батькам гроші, які були зекономлені на їхніх дітях, мати Альбіни сарненчанка **Еліна Пясецька** готується відсвяткувати дворіччя своєї доньки. Її справа, як і справа рівнянки **Олени Пінчук** та ще 138 інших батьків з Рівненської області, перебувають на розгляді у Львівському апеляційному суді. Пані Еліна вірить, що судді приймуть справедливі рішення, а уряд і народні депутати виконають свої обіцянки і знайдуть гроші для її дитини.

З майже 38 тисяч рівненських батьків, які мають право на отримання повноцінної (а не урізаної) допомоги для догляду за дитиною до трьох років, до суду звернулися близько двох тисяч, це трохи більше 5 відсотків від кількості всіх можливих позивачів.

Роман МАРТИН, Володимир ТОРБІЧ, ІА "Рівненське агентство журналістських розслідувань".

Розслідування проведено за сприяння Датської асоціації журналістів-розслідувачів.

Коли верстався номер

Львівський апеляційний адміністративний суд скасував ухвалу Рівненського міського суду щодо невідповідності йому справі рівнянки Олени Пінчук та направив її для вирішення питання про відкриття провадження у цій справі до того ж таки міського суду.

— Відтепер громадяни, які отримують допомогу на дітей до досягнення ними трирічного віку в Рівному (призначену і нараховану Управлінням праці та соціального захисту населення виконкомом Рівненської міськради), в разі невиконання їм відповідної допомоги у встановлених законодавчих розмірах повинні звертатися з позовами саме до міського суду, — коментує юрист РІОГО КВУ Микола Глотов.

Вищий адміністративний суд України, відповідаючи на звернення Рівненського Комітету виборців щодо цієї проблеми, повідомив, що наразі здійснюється її вивчення, за результатами чого адміністративним судам будуть надані відповідні рекомендаційні роз'яснення.

На думку пана Глотова, вже найближчим часом це питання може бути вирішене, адже в парламенті зареєстрований законопроект № 1455, яким якраз і передбачається законодавчо чітко визначити, що відповідна категорія справ буде підсудна саме місцевим загальним судам як адміністративним.